

38
1916 / 3

244

1905

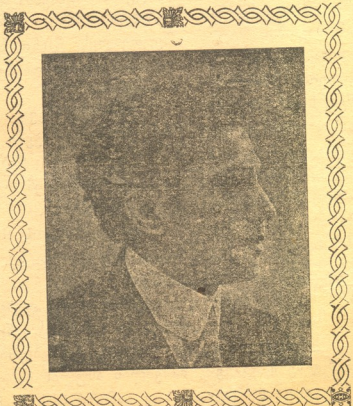

სათაფრო სალიტერატურო ჟურნალი

№ 35—1916 წ ა ს ი
კვირა, 28 მარტი. 12 კაპ.

ქურნალი „თეატრი და ცხოვრება“
წლიურად 5 მ, ნახევარი წლით 3 მ. გაწერა შეიძლე-
ბა ფოსტით: თიფლის, რედ. „Театри да Цховреба“
Иос. Имедашвили. პირისპირა: „სორაპნი“ს- სტამბაში.

წმლ. ამოთხა
ჩამოცემისა

მ. მღერალი ვანო სარაჯიშვილი
მისი ბუნების გამო პარიკამბისთვის 30
„ხარუხის კლუბში“ 31 „ახალ კლუბში“

საქართველო
1916
თბილისი

მარიამოპოსტის 28

სეზონის მოლოდინში. სანამდის ქვა მოჯდებოდა—ჩემი ფეტვიც მორჩებაო,—უთხრა მოსაუბრე გლეხმა მეწისქვილს, როდესაც ამ უკანასკნელმა მისი ერთი ლიტრა ფეტვი დაყარა ახლად მოკრიბულ ქვას და ქვის აწვეღაწვევაში ნაფქვავე გააუბარაქოვა.

გლეხმა დროით მოიფხანა კისერი, მაგრამ ჩვენი დრამატული ხელოვნების უსტაბ. შნიკი თქვამს მინდობილ საქმეს ისე სუბუქად უყურებენ, რომ ლამის არის საკუთარი თეატრის აშენებისა და უყუროს პირობათა მოლოდინში ხელოვნება იგი არა თუ აღორძინდეს, განვითარდეს, გაძლიერდეს, არამედ—გაცამტვერდეს...

უცხო ერთა დასნი ქართულ თეატრის მაყურებელს ელვის სისწრაფით იტაცებენ,—ჩვენი დრამატულ საქმის მსვეურნიკი გულს იმით იმუვიდებენ, რომ... აქაიქ კლუბში წარმოღვევები იმართება და საზამთროდ ამხანაგობავე იკისრებს სეზონის წარმოებას,—ასე იქნება ვიდრე საკუთარ თეატრს ავიშენებდეთო...

—აია, ნუ მოკვდები, მალე გაზაფხული მოვაო, —სწორედ ამას მთავაგონებენ ეს ბატონები და თითქმის არც კი ფიქრობენ, რომ ვიდრე ჩვენი სათეატრო დარბაზი აშენდებოდეს, ვინ იცის რაგდენი კოკა წყალი ჩაივლის და ჩვენი სასცენო ხელოვნებაც გადავარდება...

მსახიობთ მივანდოთ ამხანაგობის შედეგნაო! —რა თქმა უნდა, როდესაც საქმეს შიშველი არ უჩანს, მაშინ თვით მსახიობნი ითავებენ საქმეს—და უმეტესად სათავისო დასს შეადგენენ, ისეთ დასს, რომელშიაც ერთს ან ორს მეთაურს ექნება უპირატესობა და, შესაძლებელია ბევრი საარგებლო ძალა დასის გარედაც დაჩქეს,—მაგრამ როდესაც დრამატულ საზის გამგეობა მაინც თვის ხელაწვდის ამხანაგობას და თვის „იოლიკს“ აკრავს, მაშინ ისეთი დასი უნდა შესდგეს, რომ უცხო დასებს თუ არ გაუსწრებს, არ ჩამოუვარდეს მაინც...

უკანასკნელი წლების განმავლობაში ჩვენი სათეატრო ხელოვნება ძალზე ჩამოკვეთილად, ჩამოკვეთილად მაშინ, როდესაც ღირსე-

ული და ნიჭიერი ძალნი ზოგვემოვიბან, —ოღონდ დაქს ქსულან,—და მთელი ჩვენი ზღაპრული ხელოვნება ორიოდე კაცის სინაბარა ორიოდე გადაღებილი ვოდველის საშუალებით მიღოდას...

ნუ თუ კიდევ იმის მტყციებაა საქირო, რაც ყოველმა შეგნეულმა ქართველმა მტყცი, რომ ქართული თეატრი უღიდესი და უპირველესი იარაღია ჩვენის გათვითცნობიერებისა?

მაშ ასე მცამეტე გოკვიით აბუჩად რა ვეპურობით?

ამას წინად კომისიას მანდეს საქმას მოგვარება. რა ისაქმა კომისიამ, რას ფიქრობს გამგეობა, დასა შესდგა თუ არა?

დრო კი მიჰქრის და სხვები რო სეზონს გააჩაღებენ, მაყურებელს საზოგადოებას მიიბირებენ, მაშინ თუ გვღირსება თვალის მოსაჩვენებლად გადაღებულ პიესების წარმოდგენა, ისიც მოუშაადებლივ, ნაჩქარევად... როდემდის, როდემდის ასე?

ნუ თუ ერთხელაც არის ჩვენს თეატრს ნამდვილი გულშემოტკივარი, შემომკმენი მოსაქმე, საკუთრივ ამ საქმეზე თავდადებული გმირი არ გამოუჩნდება?!

საქიროა გაბედული ნაბიჯის გადადგმა, საქმის დროით პატრონობა, თორემ სანამდისინ ქვა მოჯდება—ჩვენი ფეტვიც გათავდება...

სახცენო რუხებმა რომ სახელმწიფოს დაფუხტულია. ძნება მოიწადინეს, ვარიანებს შეუთვალეს: ჩვენი ქვეყანა მდიდარია, მაგრამ უწყსო, შოდით და ჩვენ შორის წესრიგი შემოიღეთო.

სწორედ ასევე გვემართება ჩვენც: მაშინ, როდესაც ჩვენი ნიჭიერი შოკონი უცხოთა სცენას ამუშენებენ და ხელმძღვანელობენ, თვითონ ჩვენ უცხოთა სახელმძღვანელოდ ვხდებით...

და გაუმარჯოს ასენს უცხოს, რომელიც ჩვენს სასიკეთოდ ხელს გასძრავს წმინდის გულით.

ერთი ასეთი უცხოთაგანია მოსკოვის სახატვრო თეატრის ცნობილი მსახიობი ს. ნ. ვორთონოვი, ჩვენებური სიძე (ვანო როსტომაშვილის ასულის ბაბოს მეუღლე), რომელსაც განუზრახავს ჩვენ ში სასცენო სტუდია

„ბილატე.. მაპატე“!

ის იყო მეტად მშვიდი, მორცხვი, სათნო, პატიოსანი, იყო ღამიანი, კარგი, ტანადი... მთელ მეზობლობას მოსწონდა, უყვარდა... იმაზედ არავინ ცუდს, უკადრის არას იტყობდა... ისიც ყველასათვის კეთილი და პატივცემული იყო.

ყველა ამ ღირსებასათვის მოიწონა ის ერთმა პატიოსნობით ქებაულმა ვაჟმა, შვიყვარა და ჯვარიც დაიწერა.

ის ერთის წლის შერთული ჰყავდა ქმარს.

... და მას ერთი მეზობლის ქაბუკი გაუარ იყდა... ქაბუკი ხშირად, სულ ხშირად მიდიოდა ქალისას, როცა ქმარი შინ არ ეგულეობდა... და ეარშიყვობდა... ეარშიყვობდა...

ის არშიყობას გამოსთქვამდა უმეტესად უხმოდ, უსიტყვოდ. სხეულის ყოველგვარის მოძრაობით გამოსთქვამდა ის არშიყობას. ყოველგვარ მიხვრა-მოხვრაში ის არშიყობას ჰგულისხმობდა...

და ქალსაც არ გამოეპარებოდა, კარგად ესმოდა იმისი ღელვილი სულის სწრაფვა... ცეცხლთა დება...

ქალს იგი მოსწონდა მხოლოდ გარეგნობით. მაგრამ ყოველთვის კი თავს იქერდა და ვაჟის უსიტყვო თხოვნას უსიტყვოდვე უპასუხებდა,—ისე, როგორც შე ჰფერის პატიოსნობისა და ქმრის ერთგულების დამცველ ქალს.

... და ერთ ღამეს, ქმარი რო შინ არ ჰყავდა, მისს საწოლთან, კედელს გარედან მთელი ღამის განმავლობაში მოეძვრდა კაკუნნი, კაკუნნი თავხელი მოარშიყეს... მაგრამ არა!.. ნამდვილად კი არა... ეს იყო ხლოდ დეაველი სულის აღსრულებული ნღობა..

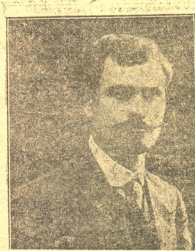
და ეს მეორე ღამესაც განწეოდა... „ნეტავი მარალცა!.. ვაიფიქრა მან და გაჰყვა ფიქრებს... მტანჯავ ფიქრებს..“

და მესამე ღამესაც მოესმა ქალს კაკუნნი... „ნეტავი მართალცა!.. და კარი მოწეულ იქმნა... და შიგ შემოვიდა სხვაგნით დაბრუნებული ქმარი.

აიანკალებული, სირცხვილისაგან გაბრუნებული ქალი დაეცა მუხლებზე ქმრის წინაშე და თრთოლვით წარმოსთქვა:

— გი...ლა...ლო...ტე... მა...პა...ტი...ე!
გოორგი ლომთათიძე

სახალხო შემკენი

მიმდინარე წლის მარტობისთვის 26 შესრულდა ერთი წელიწადი, რაც ეკრძაოტესდა სომხ ამატესისკე საქარეაშვილა. განსვენებული ერთი ამ პირთაგანი იყო, რომელთაც საძირკველა ნაყურეს ჩვენმა განმათავისუფლებელ მოძრაობას, სომხი მხურგა-

სიმონ ამბაკოსძე საქარე-შვილი.

ღე მონაწილეობას იღებდა მუშათა პრაფესიონალურ კავშირების დაარსებაში; მან მოაწყო, სხვათა შორის, თბილისის შეკრებალთა პრაფესიონალური კავშირი და ხშირად წარმოდგენას ახაყრუღა უოფელ კვირულ უფნად ახალ ქვეყანაში“, მუშა—სიღიას ფსევდონიმით. თავისი ცხოვრების უკანასკნელს დროს სხვა და სხვა პირთაგანში იძულებული გახადეს, გადასახლებულიყო სადგურ ბაღაჯანში, სადღე ითვლებოდა ბაქოს ქართულ სამხატვრო სალიტერატურ წრის ბაღაჯანის განყოფილების მუღმივ თავდომარედ. სიმონ საქარეაშვილი თავჯამლებით უმსახურებოდა ბაღაჯანის ქართულ წარმოდგენების სექციას და დიდი ხანის მსრულებად მოგანახლის მოვალეობას. ერთ დროს სიმონმა შეადგინა სტენის მოყარება ჯგუფი, რომლის მიზანი იყო სოფლად წარმოდგენების გამართვა; მაგრამ უღმობობას სიკვდილმა ჯად დატყდა სიმონს დაუმთავრება თავისი დაწეული საქმე და ჯერ კიდევ სრულიად ხახატარდნს, 32 წლის ჰაბობას, სახუღამით დაუსუღა თვალბი.

სამუღამოდ იფოს სსენება შენი ძვირფასო სიმონ! შენი სახელი წაუშვლელი დარჩება მათ გულში, ვინც შენ გატნობდა და ვის დასწინახრებოდალც გულწრფელად იღვწოდა. ნარი

გაყა-ფაგაველს სიყვანისძილენი

(გაგრძელება. იხ. „თ.“ ლ. № 31)

მეორე დღით ხის ტრექტებით, ბარათა და მნიშობით გაუდგებით გზას. ჩვენთან ერთად თითქმის უგულვან მასწავლებელი იყო. დიდი სიხარული იყო. კახარების რომ აუარეთ, ჯარის უფროსმა დაგვიჩინა. გამოგვიხმარა და სადღათე-სი გამოგვიფოდა საშუალო. მოგვადრით მანდ-ერებს, ჩვენი წივილი-კივილი სეცნას სწვდებოდა. ჯგ გამოფეროდა ხან გვახსენებდა და ვიწვეთ ორმოების თხრა... ბევრი ორმოები მოვაშინაღეთ, ზორიდან მოურეთ კაღის; მიგერეკებოდათ ორმოებისკენ და ვამსუბოთ ამითი და შერე იქნას ვერადით, რომ ივინი ვეღარ ამოსულენ-გენ. კუტი-კაღია იყო და სად წაუფიდიდენენ ივინი ჩვენს ხსელგახდა ხელებს! სიღამომდის ვიშუშავეთ და სწორეთ უნდა თქვას კანმა, მარ-ჯვითაც ვიშუშავეთ; ბევრი ორმო აუგისეთ და გზანდ შეუკარით — სხვა ანებში არ შესულიდენენ. ოთხი საათი იქნებოდა, სემიონოვმა გვიბრძანა სახლში წასვლა და სადამოხე ისევ გავრძელებს მუშაობისა. სიღნისაგან და მუშაობით დადღილ შე-ქსებულნი დავბრუნდით შინ. ვაჟა-ფშაველს და რამდენიმე მოწაფე არ წამოვიდნენ ჩვენთან ერთად. ესენი სოფელელებში ჩაერთვნენ და მუშაობას გაავრძელებს

ასე უოგველ დღე, სამი დღის განმავლობაში ვიბრძოდით ამ მოულოდნელ მტერთან. მე-ოთხე დღეს მტრის შემოსევისა განხდა საიდანაც აუარებელი თრინკელი: ტარბა, ჭილა ვაგვი მოშა და სხეები, მტრადრე ტარბა და ჭრუფენი ენე მოდენენ კაღის და სულ მისრს ადგენენ. არ ვიცი ეს იყო მიზენი, თუ სხვა მიზენი რამე იყო, მტერი დაძირს ისევ უკან, იმავე გზით: ზოგი მტკვარს გაჭედა და ზოგი რკინის ტრის ღიანდაკს მიჭედა და დაეშო ბირს ახლა კი ძლივ თავისუფლად ამოვიხუნთქეთ. გორში ბრაკლისივ კი გადავიხსდით ნიშნით მტრის შემოსევისაგან განთავისუფლების. სემიონოვიც გადავიხსდით ბრაკლისი ჩვენს სამდრთო სუფლის მასწავლებელს დახარე ტურიაშვილს ამ ბრაკლისის შემდეგ სემიონოვმა სიტყვა

გვითხრა, მადლობა გადაგიხდა და ასე დაასრულა სიტყვა: „ამ დღეს ხომ თვითონ თქვენ დაინახეთ რა ამბავიც მოხდა... ხსენი აზვართ-და... დაივიწყა თავისი დღეური ჭირ-ვარამი, მტრობა, ერთი-ერთმანეთს შუღლი უკუ აჯღო, ერთი ერთმანეთს ხელი გაუწოდა და სკერთა ძლით სკერთა მტერი დასძლია... ასე იცინ ერთობამ, სკერთა ძლიამ... იქ სადაც ორი ხელი უდღურა, სამასი ხელი კლდეს განადრევეს, ზღვის ტალღებს შეახერხებს, მთას-მთის მახლობლს და გაჭრებულ მდგომარეობას სკვეთილ-დღეო მდგომარეობით გადააქრევეს ხელმე, გაჭირება გმირებსაცა ზრდის და შეუშენეველ შესამნევათ გადააქრევეს. დღეს თქვენ უგულანი ხართ ძლიერს საქმეში შესამნევეი, მაგრამ გაჭირბო-ბითა და თავდაცობით ვეღას ღუჯა რაზი-კაშვილმა გაჭრათ... ამ სიტუაქსედ ვეღასი ვაჭს დაუწო რქერა... ამასაც თითქო სიმაღლე მოეპატა, მქერდი გამოგებრა, გაიშალა ხსელთ ამოფეჭქნილ უღვასხედ ხელი გადაისა და მიე-ლი თავისი არსებით გმირის სურათი წარმო-გვიდგინა... აქა-იქა ტარბის რემც მოისმა... ხსენი ვეღავთეი მიწენარდა, დარქტრომს აღ-სანიშნავათ ამ დიდებულ დღის წინადადება მოგუნა ქართულათა და რუსულათ ბგამწერა ვე-ღას ეს ამბავი და ჩვენი ნაწერი გადაგვეტა არისტო ქუთათელიძისთვის და რუსული ენის მასწავლებ-ლის ბ-ნი ნოვოსნიასკისთვის.

ამის შემდეგ ერთი კვირა გავდა... გულთ სკულეში წადა... ჩვენ შინაურ საქმეებს დაუ-ბრუნდით... რამდენიმე კვარტალი კლდე ჩაუ-ბარეთ. კვარტალები შედგათთან იყო, რადგანაც სამი დღე მოგვრდინა კაღისთან ბრძოლამ... არ ვიცი რა დღე იყო წვიმა. შინიდან გა-რეთ ფეხი არ მოვიციდეთ... სიღამომდის კრუფე ჭრუფათ დადობილთ და ვეჭვდინებოდათ. სიღამოზე კი კლასებში შევიტრფინებოდა და ახლა აქ დაიწვეთ შეგადინებოდა. ამ საღამოს დარქ-ტრონი ჩამოვიდა ჩვენ დასათვალაობებლათ. მი-გვათვალ მოგვათვალეთ, იონუნა, გაგვიდინა, გაგვიდინა: მოვიგონა წარსული თავისი ცხოვრები-სა, ახლავაზობის ტაბილი დღეები; ვეღასაბრა-კა შედგოვ უშინსიებედ (სიამოკო იყო სემი-ონოვისა), მისთან დამოკიდებულებასედ და მე-რე მოგვამათა და გვითხრა: უკის შეუძლიან სე-

გისთვის გაგეითი მისცეს. სხანა გაგეით-
ლისა იქნება ზაღია—მისი გარეგნობისა და
ცხოვრების აღწერა; დიდხანს სიჩუმე სუფევდა:
ეტუბობდა ანაის უნდობა, ეს მძიმე საქმე ეკი-
სნა... უგრძობე უკანდგან სმა მოგვესმა: „მე
ვთაბ მზე გაგეითლის შემუშავებს“. ეგუჯანი
რქვით გაღვივებთ და დაგრწმუნდით, რომ ეს
სმა ვაჭა-თმაგუჯან სმა იყო... დირექტორმა გაი-
დამა, ჩვენც სიდიდა აგვიტუდა, არ ვიცოდით
კი რაზე... ვაჭამ იყვინა ეს, გაჯავრდა და წინ
წამოდგა, რომ უნდა სთქვას გაგეითლის მიღე-
მასუდა, მაგრამ დირექტორის აღერისანმა და
თავაზიანმა ღამარაკმა ეგუჯათური მთაწესრიგა
და ვაჭამ უკან აღარ წაიღო თავისი წინადადება,
თუმცა კი ქართულად რადან წაიბუტბუტა და
ვიდასც მუშტებით დაემუქრა. დირექტორი რომ
წაგიდა, მაშინ ეგუჯათური გამოაშვარადა—რა-
შინც იყო საქმე: თურმე ვიდასც ვაჭასთვის
უკაღიების უსტაბაშია დაჭამსნია და ესაც ამა-
სუდა განრისხებულა. ვაჭასთან დაახლოვებულა
ამხანაგები ჩავერებით ამ ინდიდენტში და საქ-
მე მთლიანებით გაჯავრეთ. გაჩუმდა იგი, გან-
რისხების დრუბლები გადაეფარა მის მადღიან
შუბლს.

ალექ ნათაძე

(დასასრული იქნება)

მელანქოლია

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 34)

ბალი კი აქრებულა ფერადი ტანსა-
ცმელებით—შხიარულად დასეირნობს ყველა...

აგერ ორი ჩასუქებული კაცი მოდის...
შიძივით სუნთქავენ, თამბაქოს აბოლებენ და
საუბრობენ... ხანდისხან კი გადახედავენ
შორი-ახლო მიმავალ ქილს, მაგრამ ამა რას
დაუშლის ეს გადახედვა მეგობრულ ლაპარაკს...

— ჰო და ამ ზაფხულზე მე აქ წამსვლა
ვარჩიე. შედარებით აქ უფრო მოგვეყვები—
რკინის გზა არის, ზღვა, ჰაერი—დაისვენებ
კაცი.

— რასაკვირველია,—ეუბნება მეორე—
დროს მშვენივრათ ვავატარებთ... და მრავალ
მნიშვნელოვან დაღასტკერის უცნობ ქალს
რომელიც ხახლა მათ გასწვრივ მიდის

— არა, ბატონო, აიღეთ ფიხი და
დაკვირვებით გადაიკითხეთ, თუ რა სწერი-
შიგ არ იცი მეთქი, რომ გეუბნები ის არის
მე თუმცა ღილი ხანია გინაზნია გავათვე
მაგრამ არქიმედის კანონი მაინც მახსოვს—
ეუბნება ახალგაზდა ქალი გვერდით მიმავალ
გინაზნიელს.

— ამა სხვა მკითხეთ, თუ არ ვიცი... ე-
მგონ ჩვენს ჟიგნში არ სწერია, როგორც
მახსოვს.

— ნუტონის კანონი? . და ქალი თვა-
ლებში აცქერდება ყმაწვილს, რომელიც თავს
დაბლა ხრის და ნელნელა მიყვება ფიხის
მკოდნე ცირას...

— რა მშვენიერებაა... ეუბნება ახალ-
გაზდა ქალი ვილაც სტუდენტს...

მშვენიერებაა, მაშ, მშვენიერებაა, ოც-
ნება აქ ყველაფერი და შენ კი დაჯები ამ
ბნელ კუთხეში და იფიქრე რაღაც ცხოვ-
რების შინაარსზე და ამ გვარ სისულელეზე,
გულმოსულათ ჩამძახის ვილაცა.

— დახს, დახს, უნდა იფიქრო მაშ... უნდა
დააკვირდე ამ ხალხს, თუ რაით ცხოვრობს ის
რა ინტერესებს, უნდა გაიგო მდლიდან...
უნდა ამაღლდე ცხოვრებაზე და ობიექტიუ-
რათ შეხედო ყველაფერს... ამა!—ამბობს
მეორე ხმა

მელანქოლია... მელანქოლია...

ხოხ, ამ ორ ჩასუქებულ კაცს აკი გაუ-
ცენიათ ის ქალი მ.თ წინ რომ მიდიოდას.
ორივეს კმაყოფილება ეტყობა სახეზე, ცო-
ცხლათ ლაპარაკობენ...

— როგორ გეკადრებათ?—ამბობს ერთ-
ლამის ათ საათზე ცურაობას რა სჯობია, ჩვენ
ყოველთვის ათზე ან ცხრა საათზე ვცურაო-
ბდით ხოლმე... შარშან აქ ჯახობა მუცლა—
ათ საათზე ვცურაობდით ყოველ დღე... მშვე-
ნიერი წყალი...

— საინტერესოა—ლიმილით უპასუხებს
ქალი—მე კი არ მეგონა, თუ აქ ღამის ათ
საათზე შეიძლება ცურაობა...

— სად შეიძლება იცურაოს კაცმა?—გა-
ნაკრძობს ის ცოტა ხნის სიჩუმის შემდეგ—
მეც ვიცურაობდი, თუმცა ძალიან მეშინია...

— რას ბრძანებთ? ერთ ხმაღ კვირვებენ

კაცები:—ჩვენ იქ არ ვიქნებით. . ესე რგი ჩვენ
იქვე ახლო ვსურაობთ გადახურულში...

— ხა, ხა, ხა. ხა! დამის ათ საათზე. . მამ
ასე და ასე ამ საღამოს ათ საათზე იცურავენთ
არა?... ჰო, კი საცურაოა ათ საათზე, რა
ხაქირს... არც სიტყვს დასწევას თქვენს ნახ
ანს!.. ნეტა რას ფიქრობს ზღვა ათ საათზე
სურაობის შესახებ.. ჯერ ძალიან წყარად
არის: ალბად მიეჩვიო ათ საათზე მოცურავე
ხალხს.. ხა. ხა. ხა!..

აი, აგერ სტუდენტი და ახალგაზდა ქალი.
— მართალი უნდა ვსთქვა მე ბუნება
არ მიყვარს,—ამბობს სტუდენტი.
— როგორ?! განცვიფრებით ეკითხებო
ქალი.

— ბუნება ჩვენ პირველყოფილ მდგო-
მარეობას გვიახლოვებს და...

— Что вы говорите, Яша,—это дико.
ბუნება სიცოცხლე ჩვენი, სიღამაზე, მშვენი-
ერება... ეს დაფარული აზრია ჩვენი ცხოვ-
რების, — აღვლევებით ეკამათება იაშას ქალი...

— ფილოსოფიური მსჯელობა... „ღფა-
რული აზრი“... დიხ, ყმაწვილო ბევრს რას-
მეს ნიშნავს „დაფარული აზრი“ აი თქვენი
ჩაკიდებული ხელები ეხლა დაფარული აზრით
ლაპარაკობენ, თუმცა; თქვენი ენა სულ შორს
არის ამ „დაფარული აზრისაგან“.. ხე, ხე, ხე.

— და განა ამ ხალხში ყველა დაფარუ-
ლი აზრით არ ლაპარაკობს... არც ერთი იმას
არ ამბობს, რაც გულში აქვს. ბევრ კარგ და
ღამაზე სიტყვას ამბობს აქ ენა, მაგრამ გული
სულ სხვას გაიძახის; აქ ყველა ატყუებს ერ-
თი მეორეს, რადგან აქ გამოფენაა და საქონ-
ლის გარეგნობას ხომ მეტი ფასი აქვს...

— ქალბატონო, ცხვირსახოცი დაგე-
კარგათ,—ეძახის ქალს მოხუცი მებაღე, რო-
მელიც თავის დაკოჭრებული თითებით ისე
ამორებს ბალახს ნახ ყვავილებს. რომ თით-
ქმის სრულიათ არ ანძრევს მათ.

— გამაღლობთ, ბაბუა,—ეძახის ქალი და
ისევ მიყვება ახალგაზდა სტუდენტს, რომე-
ლიც განაგრძობს მტკიცებას ბუნების ცულ
გავლენაზე.

აგერ მუშები ჩამოჯდნენ.. როგორი თე-
ლით უყურებენ მათ... რათ არ წავლენ ნე-

ტავი ამ ბაღიდან, როგორი დისონანსი შემო-
აქვთ მათ აქ... ქრელ სპარსულ ხალიჩას რომ
უფერული ტალახის ლაქა დააცხო, ისე არიან
ამ ბაღში... ამა კითხვით ამ ხანში შესულ
ქალს, რომელიც მხოლოდ რაღაც ჯოხზე
წამოკმულ სათვალევებით იხედება...

როგორ აიშვირა ცხვირი მათ რომ შე-
ხედა.. ისინი კი არ ფიქრობენ თუ რა უსი-
ამოცნებას აყენებენ „შინდა სპოვადობებს“..
— ერასტიას რომ საქმე მოუვიდა, კაცო,
დღეს... დეცა ი რეციის რკინა ხელზე და
ორი თითი კიქასავით მიაფშვანა...

— ამა, მერე რა მწარეა ის ოხერი და-
ბეჩილი ხორცი.

— დაბეჭული კი არა სულ მოტეხილია
ორი თითი.

ამგერ ლაპარაკში არიან ისინი გარ-
თული, დაბლიდან-კი მხიარული ხარხარი და
სიმღერა მოისმის.

По улицѣ ходи-ла
Большая кро-ко-ди-ла.
Тра-ла...

მოისმის ქალის ხმა...

— ამა, ჰე ვინ უფრო დიდხანს გადვი-
ხარხარებთ ჰე...

ხა ხა ხა—და ხარხარობენ ზღვის ნა-
პირზე...

— ეს, ჩემო ძმავო, ცხოვრება მაგათია...
და. . ჩაილაპარაკა ერთმა მუშამ ადგა და წა-
სვლა დააპირა, მას სხვებზეც აყვენ და ყვე-
ლანი გავიდნენ...

— შეიძლება დაკსნდეთ ამ სკამზე? —
შეეკითხება ორი ქალიშვილი...

— დ ბძანდით...
— მშვენიერი საღამოა დღეს...

— არა უშავს რა...
— რათ სწევთ ამდენს თუთუნს, ჩვენ
აქ რამდენიმეჯერ გავიარეთ და თქვენ

სულ თუ-უნსა სწევთ, არა გაწყენთ?..
— თამბაქო... ჰმ... თამბაქო წამალია...

მელანქოლია... მშვენიერი თუთუნია...
თქვენ მართლა გგონიათ, რომ თუთუნი მა-
ნებელია?..

— რასაკვირვლია...
— ნიუტონის კანონი თქვენ იცით...

ქალები გაშტერებული მომწერებიან...
უცბათ წამოხტენ და სიცილით გაეჭანენ...
წავიდნენ...

— ღურაკ!.. მოისმის მათი ხმა და სი-
ცილი...

— ეგე, გაუფგებარი ხალხია ეს მოსეირნე
საზოგადოება... აბა რათი ვარ მე „ღურაკი“?
ვკითხე თუ იცოდა ნიუტონის კანონი...
აქ წინეთ რომ ქალმა გაიბრა, იმან იცოდა,
შეინტერესებოდა, ამათაც იცოდნენ თუ არა.

წავალ სახლში თუ არა, გაუღდები
ზღვის ნაპირს.

რას დაწყენებულხარ ჩემო ზღვა, ა?
აახშაურე ერთი შენებურათ ქოჩორა ტულდ-
ბი, გაღმობლახე ნაპირები და შესძახე ზევით
მოსეირნე ხალხს, რომ ღროა სახლში წასე-
ლესა.

რაო?.. ღმერთმანი არაფერი არ მესმის
დღეს ამ ზღვის ლაპარაკის... დუღუნებს ჩუ-
მათ და ვერაფერი ვერ გაიგია...

დავჯდები ისევ ჩემს ოთახში და ვკითხ-
ხავ.. აღბათ ის ახალგაზდა გომნაზიელი
ჩაუჯდება ამალამ ფიზიკას და სხვის კანონებს...
კი არა, საკუთარ კანონებს აც გამოიგონებს...

ასეთია ახალგაზდობა... არ გამოიგონებს
ახალ კანონებს, როდესაც ამას თვალ ეუუუნა
მოისურვებს? გამოიგონებს, გამოიგონებს...

ჰმ... შეზარება რაღაც სახლში წასვლა...
აბა რა ეჭნა... ახლა...

ეხ... მელანქოლია, მელანქოლია... ვივ-
ლი ამ ზღვის პირს ისევ, ვივლი, სანამ არ
დ ვიღლები

ნ. მიწისწვლი

სიზმრის დედოფალს

რისთვის, რისთვის ჩამომშორდი, რად დამტოვე მარტო, ობლად?
მითხარ. ვის ბაღს ჩაუარე განთიადის მახარობლად?

ვერ გავიგე, სულა ჩემო, ოცნება ხარ უხილაგი,
თუ სიზმარი, ფრთა ანკარა, სნეულ ფიქრთა დამჩრდილაგი.
გახსოვს, მითხარ: როცა მთვარემ გააშუქოს ტუჩე და ველი,
მაშინ შოღი ბაღის პირად, მოუთმენლად იქ მოგელი.

და ჩეც მოველ, როცა მთვარე, ბროლის მთვარე შუქს აფრქვევდა;
დავცქერდი შუვანე ბილკს და შავ ფიქრებს გარს მახვივდა,
რადგან ნავალს ვერ ვამჩნევდი, კვალი ვეღარ დავინახე,
ძირს დაეშხე, ავქეითინდი, დიდხანს, დიდხანს ვივალახე;

სული ველაზ დავიწყნარე, იქვე გულში დამეზადა
და ვფიქრობდი: ნუ თუ მართლა დამეკარგა რაც მეზადა?
დავეჩქარე, მივდიოდი, როს ვხურავდი ბაღის კარებს,
შევსდევ და ესთქვი: საღ წავიდე, ახლო ვილა მიმიკარებს?

აქ დაუცდი ვიდრე ღამე თეთრ სამოსელს წამოისხას,
ის ყოველთვის ვარდებს კოცნის, მუდამ დილით, მუდამ სი ხას.
აღბად მოე, მაშ რას იზამს, აგერ უცდის ყვევილთ კრება,
და აჩქარდი, სიზმრის ვარლო, შენი ნახვა მენატრება!

მეგრამ არ სჩანს, ღმერთო ჩემო, თეთრი ღმეც იწვის, ქრება
და ცისკარი მთვარის დისკოს მზის ამოსვლას ემუქრება.

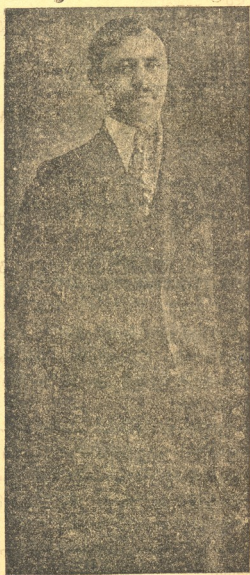
განვლო ჟამმა და სინაზით ჩაუარე ყვევილთ წყებას,
არ გახსოვდი შენი მონა, მიმეც მუდმივ დავიწყებას.
მისდრიდი მხიარულად, გვერდს მიგდევდა ის ერთგული,
ვისაც მიეც სიყვარული, მზის სიტყვებით მოქარგული.
ერთხელ, მახსოვს, მეც გიყვარდი, მფიციებდი უკვდავებას,
და შემოქმედს ლოცვით სთხოვდი, სული სულზე გადაებას
ოცნებობდი მომავალზე, შეჭხაროდი ღამის ლამპარს,
რა ვიცოდი, თუ ის ღხენა გადმომცემდა მე ამ ზღაპარს.

ი. დაროშვილი.

სერგი ნიკოლოზის ძე ვორონოვი

მოსკოვის სამხატვრო თეატრის მსახიობი, ზუბალაშვილის სახ. სახლის რუსული წრის რეჟისორი, ამ შემოდგომიდან თბილისში სასცენო სტუდიას აფუძნებს. მუცადინებოა რუსულად და ქართულად.

სიკალური ნაწარმოები, ზოგიერთი მთვანი სხვა ენებზეც გადაიტარებენა ქართულად გადაიტარებენა არშინ მალალანი* სთარგმნა ვანო გიგოშვილმა. მისს პიესებს დიდი გასაგავლი აქვს, ნამეტნავად მდამიო ხალხში. არშინ მალალანი* ქართულად თართულად და სომხურად მრავალჯერ წარმოადგინ. მისი სამუსიკო ნაწარმოებნია, ზემოთხსენებულ არშინ მალალანის* გარდა: „ასლი და ქერამი“, „ლეილა და მეჯნუნე“, „ოლმასუნ ბუოლსუნ“, შაბასიდა ხურშიდ და სხვ.

შუზეირ ბეგ შაჯიბეგოვი თათართა დრამატურგი, ავტორი „ბრში მალ ალანი“-სა და სხვ ოპერეტებისა, დაწერილი აქვს ათამდე დრამატულ-მუსიკალური ნაწარმოები.

აი. ახლავი დავინახავო!!!

ვოდველი ერთ მოქმედებად.

მ ო მ ქ მ ე დ ნ ი :

სოლომონ მონაძე, უმცროსი მოხელე 35 წ.
ტასიკო, ამისი კოლა 23 წ.
მოსხელეთა უფროსი, სამოქ. გენ. ჩინით 50წ.
ალექსანდრე ნაზიძე, ახალგაზრდა მოხდენილი.
უმაწვეილი, სცხოვრობს თავისუფალ შემოსავლით 28 წ.
მარფუშა, რუსი დედაკაცი, მზარეული მონაძის ვასილი, მარფუშას ნათლიამა, უსაქმოდ მონეტრული.

სცენა: შუათანა ოთახი, საშუალოდ მოწყობილი. პირდაპირ და მარცხნივ კარები მარჯვნივ ფანჯარა; იქვე სამწერლო მაგიდა, თავის მოწყობილობით, მარცხნივ სავარძელი, წინ რგვალი მაგიდა. პირდაპირ რამდენიმე ჩალის სკამი საწერ მაგიდაზე პორთფელი ქაღალდებით. დილაა, ფარდის ახდისას მარცხნივ კარდან ხმაურობა მოისმის.

ტასიკოს ხმა (გარედან) არ შეიძლება!
სოლომ. ხმა. ტასიკო, გენაცვა! რა არის ღმერთმანი

ტასიკოს ხმა. არ შეიძლება მეთქი! (გამოვარდება დიდის თეთრ კაბატში. შუან მოსდევს სოლომონი სმისხურში წასასვლელად კაზახადეულები)

სოლომონი და ტასიკო.

სოლომ. რა ცეცხლი ხარ, ტასიკო?
ტას. ბევრს ნუ ლაპარაკობ! წადი თორემ, თუ დავიგვიანდა, გამოვაპანჩურებენ!
სოლ. დიახ, დიახ, მე ვერაინ ვაპომაპანჩურებს. (უფლაშეპზე ხელს გაისვამს)
ტას, მითომ რატომ? იქნება შენი ბრწყინვალე აპელატებისა შეეშინდეთ? შენისთანა რვა თუმნიანი მოხელის გამოპანჩურება არა მგონია ძნელი იყვეს!

სოლ. კიდევ ვგ არის, რომ პატარა მოხელე ვარ და ჩვენი ახალი უფროსი... გენერალი ძან კარგ თვალზე მიყურებს...

ტას. ვანა ისეთი რა დამისახურე ციფრების წერით?
სოლ. უკაცრავად ქალბატონო! კაცს

ოლოდენა უფაროდეს, თორემ საქმეს მაინც და მაინც არც თუ ეგრე უცქერათ. (შო-უხაფაფეა) გუშინ ერთი საქმე შევატყობინე გენერალს და ისე იამა, რომ თავზე ხელი ვადამისვა: ყოჩად სოლომონ მიხეილიჩო! გესმის? „მიხეილიჩო, ჩემზე უფროსებს გვარებით იხსენიებს.. მე-კი (აბურება)— მიხეილიჩო!

ტახ. ისეთი რა საქმე იყო, რომ აგრე გაუბერინხარ?

სოლ. (აღტახებით) გარდა ამისა.. მითხრა.. ყოველთვის „უდაკლადოთ“ შემოდი ხოლმეო, მაშ! შენ თუ ეგრე ყურმახვილად მოიქცევი... მალე დაგწინაურებ და კარგ ჯამაგირზე წარგადგნო... (ხუჯებს იფუგნეტს, გაფაფის და გაშოფაფის) თუ გავაბედვინე და აქაც მოვიპატიე, აბა მაშინ ვაიჩარხება საქმე..

ტახ. (აღწინათ) იმედი გქონდეს რომ გენერალი აქ გეწვევა.

სოლ. ეგრე გგონია!— ვიღაც უქიხ რდა.. ისეთი გრძობით შელაპარაკებოდა.. საჭიროა ჩემი ხელქვეითების ოჯახური ცხოვრება გავიცნო და უწინ შენთან მოვლო! (დოინჯ შემოფრიალი დადგება) მაშ! ვინ იცის იქნებ დღესვე მობრძანდეს!

ტახ. რამ გადაგარია?

სოლ. გადამრია კი არა... რომ იცოდე რა პატივისმცემელია შენისთანა ლამაზი ქალღმისა, ჩემო ტაიკო! ერთი სიტყვათ, რაც გინდა ს ხოვო თავის დღეში უარს არ გეტყვის. და განა გაუძლებს შენს თვალებს?

ტახ. დიახ, დიახ. არა დამიშლია-რა, რო გენერალი პირველად შენ გეწვიოს!

სოლ. აი, აღდგომა და ხვალაო! მე ხომ გეუბნები მხოლოდ ღმერთი არ გავიწყრეს და იმას ანაც არ დაიწყო ტუტუტური ფხუ-კანობა.

ტახ. შენ ნუ გეშინიან! ეგ მე ვიცი ვს როგორ მგვექცევი. ეხლა კი წადი თორემ დაგიგვიანდება.

სოლ. ისე როგორ წავიდე, მაკონინე მაინც!

ტახ. არც ეგ გინდა, თორემ ნერვები გეშლება და ციფრებ სველარ დასწერ.. ცი-

ფრების მანქანა მოგეშლება და კამბეჩები მღვდლებით მოგეჩვენება.

სოლ. მართლა, კინაღამ დამავიწყდა!

ტახ. რა, ციფრები?

სოლ. სწორედ ციფრები. (შავა მაგიდასთან, გამასწავს უფრას, ამოადებს ქაღალდებს, აწეობს შორთეფაშო)

ტახ. აკო გითხარი! შენ გარდა ციფრებისა, სხვა არაფერზე უნდა იფიქრო. მართლა, ყმაწვილო, სადილათ რა მოვამზადებინო?

სოლ. რა ვიცი? მე რა მზარეული ვარ? ეგ შენი საქმეა

ტახ. როგორ იუ ჩემი საქმეა! თუ შენა არა ხარ—არც მე ვარ მზარეული

სოლ. აი, ეხლა კი დიწყო! რაც გინდა მოამზადებინე! (აქით) უნდა ვეფერო, თორემ გაფუქიანდება!

ტახ. იქნება დოლო მოვიხარო შესკამ?

სოლ. შევეკამ!

ტახ. თხლე რომ მოვიმზადო?

სოლომ. შევეკამ!

ტახ. შეინდის შექამანდი რომ მოვიმზადო?

სოლ. შევეკამ!

ტახ. მახონი?

სოლ. შევეკამ!

ტახ. (გაჯავრებთ) კარგი! მაშ ბაყაყები შეგიწვივ?

სოლ. იმასაც შევეკამ! (ტასაყო გაფრებული უფურებს სოლომონი იცინის) ჰა. ეხლა რაღას იტყვი?

ტახ. იმას გეტყვი, ჩემო გმირო, რომ შენ შენი საკუთარი არც გემოვნება გაქვს და არც სხვა რამ... მარტო ციფრები, აი რაზედ ფიქრობ დღე და ღამ!

სოლ. ციფრები რომ არ იყვეს, ჩემო შავთვალა ვერც პურს შევეკამდით... (სასაოს სიწყავს) ეხლა-კი წასვლის დროა. მაშ კარგი! დღეს ისე მისტუმრებ, რომ არც კი მაკონინე!

ტახ. არა გიშავსრა, სამაგიეროთ ციფრებში გაერთობი!

სოლ. ნახვამდის, ჩემო ლამაზო, ჩემო დოვლათო, ჩემო დამაწინაურებელო! (გადაის)

ტახ. (მარტო) აი, ქმარიც ასეთი უნდა!

მარიგებს უფროსი თუ გვეწვია, კარგათ მოეკეცი არ გაუფხუვიანდეთ... შენ თვალებს ვერ გაუძღვებო! ღმერთო ჩემო! რა დღეში ჩავარდი. (გაიფლას) რა უნდა უთხრა ასეთ ქმარს. ჩემი დღე მანდა მარიგებდა: ცოლი ქმრის მორჩილი უნდა იყოს და ყველაფერში თან აწყვესო... ქმრის ბრძანება ყოველთვის უნდა შეასრულო. (გაშაფლავს) შეასრულეთ და მეც შევესრულებ: ვნახოთ ვინ ამოიკრავს ცხვირში. შენ გინდა ჩემი თვალებით დაწინაურდე და არა საკუთარი მეცადინეობით? ვერა, ბატონო სოლომან! ჩემი თვალები მე ბებრუნანა უფროსებისთვის არა მაქვს. (გაიფლას) კაკარდოსანი ქმარი! აი ჩემი მშობლების იდეალი სულ ამას ჩამჩინებდნენ; ის კი არ იცოდნენ იმ უბედურებზე, რომ ეს კაცუნები თავინათ ცოლებს თითონვე მიერეკებიან უფსკრულსიკენ... ეჰ, კმარა! ჩემი თვალები... დღე მას მოხმარდეს ვისაც ვუყვარავარ და ვინც მიყვარს... ეხლა კი მართლა და შეინდის შექმამდი მოუშვადო ჩემ ვაებატონ...ს თუ მართლა ეწვია თავის უფროსს... გულის ჩაიკოკლოზინდებენ... (შმახას) მარფუშა, მარფუშა! (შეშაფლავს მარფუშა, შელაყვება აწეული ქუჭუქიანი წინსაფარა, თუბა აწეული, ცოტათი ნასვამია სცდალას ან შეამჩნაონ, ენას მფლამაღ აწმატუნებს)

ტახიკო და მარფუშა.

მარფ. რას მიბრძანებ ქალბატონო.

ტახ. ბაზარში იყავი?

მარფ. არა გხლებივართ... გუშინდელი ხორცი დარჩა ორ გირვანქაზედ, ვამბობდი (თან ცოტა ენა ებმის) იმით იოლას წავალთ მეთქი

ტახ. (აშტურდება) მეტიც არ უნდა. შენ აინც წაიდი ბაზარში... გამხმარი შეინდი იყიდე და შეინდის შექმამდი გააკეთე

მარფ. (გაკვირდება) მე შენაირი საქმელი ჯერ არსად გამიკეთებია, არც ჩვენში ვაკეთებთ.

ტახ. შენ თუ არ გავიკეთებია, მე გასწავლი.

მარფ. ბატონი ბრძანდებით! (წასვლას მიჩვენებს, ცოტა წაბარბინდება)

ტახ. (უფურებს) ეგ რა დამართვია? კიდევ ვაღაპკარი? მერე ესე აღრიანათ!

მარფ. რათა სცოდნეთ ქალბატონო! ერთი წვეთიც არ ვაღამიკრავს.

ტახ. როგორ არ ვაღამიკრავს, რომ ფეხებზე ძლიესა დგებარ?

მარფ. ღმერთს გეფიცებით ქალბატონო! (წინ უნდა წავიდეს ცოტას წაბარბინებს)

ტახ. ტყვილად რათ ფიცულობ ღმერთს, გერ კინაღამ წაიჭეცი, რასაქიროა. ბატონი მოვა თუ არა, მაშინთვე ვეტყვი, და გითხვოს მეტის მოთმენა აღარ შემიძლიან (უნდა გაბრუნდეს, მარფუშა მივარდება მუხლგაშა ჩაუყარდება)

მარფ. შენა ქირივე ქალბატონო, ბატონს ნურაფერს ეტყვი. ვფიცავ წმიდა ნიკოლოზს და პატროსან სიტყვას ვაძღვეთ, რომ დილაობით აღარ ვაღამიკრავ!

ტახ. (საწაფით) ადგი კარგი! (აუქუნებს) არა, ასე ხელათ სად გამოითრობი ხელზე შე საძაფელა!

მარ. (გრგულებია ერგვა წინ სხვათათქაწმინდს) ეჰ, ქალბატონო. ჯავრისაგან, დარდისაგან... შევეჩვიე, და ველარ ვითმენ... ჯერ ისევ ვიწევი; რომ ჩემი ნათლიმამა თავს წამომადგა. კისერი მოსტყდეს იმას. (იქით) ქალბატონმა რომ იცოდეს, რა ვასია სამზარეულოში მყავს დამალული ჰოდა თან პატარა ბოთლით არაყი მოიტანა... ჩემო ნათლიდელ... დღეს რალაც დარდიანათ ვარ, წუხელის ცული სიზმარი ენახელო და მოლი თითო ქიქით ვაღამიკრავ, მერმე თუ გინდ, ეშმაკებსაც წაუღიათ ჩემი სულიო! მეც უფარი ვცდას უთხარი, შით, უმეტეს, რომ მეც პირნერწყვი მომივიდა!...

ტახ. (გაჭაფრებით) ვინ ნათლიმამა?... შენ ხომ არ გამოგლევა ნათლიმამები?

მარ. ჩვენი გუმერნიიდან გახლავთ ქალბატონო. ჩვენ და იმათ სოფელშია ბევრი იყოსასი ასორმოცდა ათი ვერსი... მეტი არ იქნება... სქეცა მაქვს შენთანა აკი მოგახსენებ ჯერ ისევ ლოგინში ვიწევი, რომ მოვიდა...

ტახ. ძალიან მახლობელია შენმა მუხამი ვიცი რა ნათლიმამაც იქნება... კიდევ იმიტომ აგწეწია ეგ თმები...

მარ. (ისწორებს თმებს) ცული არა იფი-

ქროთ რა ქალბატონო! ეს ისე ცოტა წავი
ბღლაძუნეთ...

ტას. (შეტკეოთ) ერთი სიტყვიო, გიმეო-
რებ, მარფუშა, თუ კიდევ დამთვარალხარ...

ან კიდევ გიბღლაძუნია ვისთანმე მაშინვე ვე-
ტყვი ბატონს და დავათხოვნიებ შენს თავს...

მარფ. მამატიეთ ქალბატონო! ამას იქით
აღარავისთან ვიბღლაძუნებ და არც დილოა-
ბით გადავკრავ იმ წყეულ არასს.

ტას. აბა გასწიდა რაც გითხარი იყიდე...
მეც მალე გამოვალ და გიჩვენებ როგორ უნდა
მოხარშოთ. (შედის სსწოლ ოთახში, მარფუშა
წახვ, მივა კარებთან, ისევ ბზუნდება)

მარფ. (მარტო) ეგ არის! ნულარ დაღეეო?
ნურც ვისთანმე იბღლაძუნებო .. თითქოს მეც
აღამიანი არა ვარ... თითონ ხომ ყველაფერს
სჩაიღიან... ეს არაფერი... ნურას უკაცრავად,

ქალბატონო, თუ ვიბღლაძუნებ და გადავკრავ
კიდევც.. შენ გინდა ჩემი ვსია არ დადიო-
დეს... ვერ მოგართვი.. მეგზოვეს ჩაის გრო-
შის გაუჩენ და ღამღამ მივიღებ, თუ გინდა რომ
დილაობით არ იაროს! ჰხედავ ამ გაწკვილილ
კუნტრუშას: ნურც ნურავის აქ მიიღებ, ნურც
სადმე წახვალო? განა მეკი ხე ვარ? აღამიანი
არა ვარ სისხლი არა მაქვს?... თითონ კარგად
ეკურკურება იმ გაწკვილილ საშურკას! ვინი ცის
ებლაც ოთახში ჰყვანდეს... ჰაი, თუ მოგასწა-
რით ბღლაძუნხე.. მაშინ ესე დაგიქერ ხე-
ლში... მე როგორც ვატყობ ის საშურკა
უფრო უყვარს, ვიდრე ქმარი... არა ამას იქით
უნდა უთვლითვალლო და როგორმე დავიქარო,
(მიდის სსწოლ ოთახთან, იჭვრატება, უნებ თავი
წასძდევს, წინ ეჯახება კარებს, კარი გააღება და
თითონ წაიქცევა გამოჩნდება ტსიკო სხა კაბით)

ა. ბაქრაძე

(დასასრული იქნება)

ლექსი ბაღმონტისა

(თავისუფალი თარგმანი)

ნუ მიღვიძებ წარსულ გრძნობას, გულს მიწუხებებს მოგონება
შუა ღამე სიამეს მგერის—ზას ვაკუთენე სულის გზნება;
დღის სინათლეს გავექეცი, დღის სინათლე მეზიზღება.
ქაბუკობის ნეტარება მეც ვიგემე, მეც კი მშაშადა,
მიგრამ ახლა დავივიწყე, როდის ან და ვ-ნ მიყვარდა?!
ვის ვაკუთენე სულის ლტოლვა, ან ტრფობით ვინ გამოზარდა?!
არ ვიცი, თუ რი-თვის, რისთვის აღარა სძგერს გული მკერდ!..
ამას კი ვგრძნობ, ქაბუკობა მალე გაჰქრა, მეც დაგებრდი...
აღარ ძალიძის ისე ღებნა, როგორც წინად გრძნობიო ვმღერდი...
... სწვიმს უწყალოდ, და ქარიც კი ეხეთქება ჩემსა სარკემელს,
ტუჩზე ღიმილს აღარა მგერის, ყოველივე გრძნობს განსაცდელს.
ბაგე ჩემი მღუმარეა და გულში ჰკლავს სიტყვას სათქმელს.
ოჰ!.. რაღად ხარ ისევე ჩემთან ვანდეენილო მეგობარო?!
ხელს რად მიქნევ, თან რად მიწვევ, შე აჩრდლის შესადარო.
—იქნებ გინდა, ჩემი გრძნობა რომ ისევე შენ ჩაგაბარა?! —
დრო წასული ეგ აღერსი აღარ მოაწონს, აღარ მიწდა;
საფლავთ შორის ცხოვრება მსურს, სინათლესეღ ყოვნა მწყინდა;
დე დამეხშოს გრძნობის კარი... ჰა... კენესაც კი ცად აფრინდა,
ვერკას ვხედე. ან ჯურღმულში მხედველობა მსწრაფად ჰქრება.
მაჯის ცემაც შემწყვეტია, მაზი ღაწვიც ნელ ნელ სქებება...
მაგრამ მაინც აქ ზირჩვენის, ნუ მღღვიძებ. . მეძინება . .

მის ხერხეულიძე

სამართველ ო

ჩემი სული ეტრატია, საღ ჰხატია საქართველო;
გული ტრფობის ვენახია მის საყვარელ შვილთ სართველო.

ცხოვრება და სიყვარული აქ მარხია საიდუმლო...
ვმღერი მისთვის... მე არ ძაღ-მიძს—შეყვარებულს,—
რომ ვიდუმლო.

აქ სარკეა! საღ სჩანს მთენი: საზღაპრო და საამბოლო,²
საუნჯე და ნეტარება! — ქარ თველთაა ეს სამშობლო.

ობრთა ბუდე! სიცოცხლისა ტურფა მხარე, მშვენეირი,
სადაც მარად— გლოვის დროსაც— ისმის „მრავალჟამიერი“

ჩემ შვენებას, სათაყვანოს, სამლოცველოს თუ ვინმე
ჰმტროს,—
ოღონდაც მას ნურას აენებს, უწინარეს მე გამემიროს!...

ს. ერთაწმინდელი

წერილები მეგობართან

ქართველ მუსულმანების შესახებ

ბათუმის ოლქი, სადაც სცხოვრობენ ჩვენი თანამოძმე ქართველი მუსულმანები, ახლათ შემოკრთებული იყო რუსეთთან, და ქართველ მუსულმანთა საპატიო პირები დაესწრენ ბათუმის საქრისტიანო ტაძარში წირვას, რომელიც შესრულდებულ იქმნა სლოვია-ნურ ენაზე: ქართველ მუსულმანებს არ ექაშნიკათ ეს გარემოება და სამართლიანად საყვედურით შენიშნეს ქართველ ქრისტიანებს:

— ქართველ მუსულმანებს გვიჩვივით, რომ ძველი ქრისტიანული სჯული დაკარგეთ.. მაგრამ სჯული თქვენ დაგიკარგავთ და არა ჩვენ. ჩვენ მტკიცედ ვართ იმ სჯულზე, რომელიც გვაქვს. სჯული თქვენ დაგიკარგავთ, რომ ქართული წირვა-ლოცვა მოვისპიათ და რუსულისთვის ყური შევიჩვივათ. სადაა ქართული ლოცვა? სადაა ქართული გალობა?! ჩვენ შევიჩნახეთ ჩვენი ენა, ჩვენი ტანთსაცმელი, ჩვენი ადათი...

ამ ამბავს გდმოგვცემს გიორგი წერეთელი, დიხს სანდო მწერალი. მართლაც, ეს რა დღისის წყრომაა, — რომ ბათომი ქართვე-

ლი მღვდელმთავრების ხელში იყო და არის ქართულად ღვთისმსახურება კი ვერ ხერხდება ამ ქალაქში. მცხოვრებთა და ხმოსანთა უმეტესობა ქართველებია, და 20 წლის წინ დაწყებული ქართული ტაძარი კი ვერ დაუმთავრებიათ დიდი სირცხვილია ეს აქაურ ქართველ ბისათვის, რომელთ შორის მდიდრებიც მოიზოგებინა!!

განსვენებულ გრ. ვოლსკის მეცადინეობით ქალაქმა დაუთმო ქართულ ეკლესიას საუცხოვო ადგილი ქალაქის შუაგულში და წყეს ტაძრს შენება, აიყვანეს კედლები სახურავამდის... და წერტილი დაუსვეს. შენება შეაჩერეს... და გამოიციქრება ობლოდ ქართული ნახევრად დაუმთავრებელი ტაძარი... ეს გარემოება მოწმობს ჩვენს უბედურებას, ჩვენს ვადაგვარების გზაზე დადგომას.

ქართველ ჭირი ტიანებს ქართული საყდარი არ აქვთ ბათომში... ისინი ვერ ისმენენ წირვა-ლოცვას ქართულ ენაზე... რა გასაკვირალოა, რომ ჩვენმა თანამოძმე ქართველ მუსულმანებმა სამართლიანად გვიკითხონ ჩვენ მიერ სჯულის დაკარგვა და გულ-გროლობა სარწმუნოებისადმი. ცნობილმა ხოშტარაიმ ექვესასი თუმანი შესწირა ბათუმის ქართულ ტაძრის დასამთავრებლად... ეგებ ახლა გვშველოს რამე!

შენი ჩაქური

ხელოვნების მოკლე ისტორია

იხ. „თ. ჯ. ც.“ № 31

ურიახტანი.

თვით სირიაში ფანიკელებს ბაძავდნენ. მათი მეზობლები — ებრაელები — ესტეტიურ გრძნობათ არ ეძლეოდნენ. ეგვიპტესა და ასურეთთან დამოკიდებულებამ ებრაელებში ხელოვნების სიყვარული კი არ გამოიწვია, არამედ დაფრთხი და შიში მოჰგვარა მოსეს კანონი დიდის სიხადით უარყოფდა ცხოველ არსებათა გამოხატვას. მართალია იეღოვამ უბრძანა, რომ აღთქმის კიდობანზე ორი ოქროს ქერუბში მოეთავსებინათ და ეს ქერუბებიც ასირიულ ძეგლებზე გამოსახულ ფრთოსან ცხოველთაგან იყო გადმოღებული, მაგრამ თვით ეს გამოჩაყლიც ვანამტიციებდა წესს და პალესტინის ებრაელებიც შეუწყველად იცავდნენ მას. მათი ქანდაკება მეტად ღარიბულ ჩუქურთმით უნდა დაკმაყოფილებულიყო და ხუროთმოძღვრებაში ხომ არავითარი თავისთავადობა არ გამოიჩინეს, როდესაც ქრისტეს შობამდე მეთერთმეტე საუკუნეში სოლომონ ბრძენმა მოისურვა იეღოვასათვის დიდებული ტაძარი აეგო, ტიროსის მეფეს ხირანს მომართა. ფინიკელებმა გამოუკზავეს მხატვრები, მუსიკები, მასლა. ეს ტაძარი, რომელიც ბევრგზის იყო დაწვრთული და კვლავ აღდგენილი, ქრისტეს შობიდან პირველ საუკუნეში, იერუსალიმის დაპყრობის დროს საბოლოოდ დაწვრთა ტიტუსმა. მაინცა და მაინც დაბადების აღწერილობით და დარჩენილ მიწაში გაყვანილ მღაღარობით შეძლება გამოკვეთილი იქნეს სივრცე ტაძრისა და მისი აგებულება, ხოლო რაც შეეხება ებრაელთა მეფეების სასაფლაოს, რომელიც როლსიმ აღმოაჩინა, ეგ სასაფლაოები უნდა ეკუთვნოდნენ უფრო მახლობელ ეპოქას.

სპარსეთი.

ღანარჩენ მიმბაძველ ქაზლხთა შორის აღსანიშნავნი არან ტიგროსისა და ეფრატის აღმოსავლეთით მცხოვრებელნი, არიელ მოდემისა—მიდიელები და სპარსები.

რველად ისინი ნინევილებს ჰყავდათ ზილნი, მგერამ შემდეგში გადაიღეს მონობის უღელი, პირველ ხანად მიდიელებს ჰქონდათ უპირატესობა და შემდეგ კი ქრისტეს შობამდე VI საუკუნეში სპარსელებმა მოიციეს ძლი, დაიპყრეს წინა აზია. ეგვიპტე და დემეტრიანენ თვით სპერძეს ც. უცხოური გავლენა აწვევია პო—ოკარ—რულის ველზე კიროსის და მს შემვიდრეთა მიერ აგებულ (VI საუკ. ქ. შ.—მდე) ძეგლებს: ზოგნი ლიკის შენობათ გვაგონებენ და ზოგნიც ბერძნულსა. უმთავრესი მათგანი კამბიზის და მადანის სასაფლაოა, კიროსის დედამამისა და თვით კიროსის სასახლე. შემდეგ საუკუნეში სატახტო ქალაქად პერსეპოლისი შეიქმნა და სტილიც შეიცვალა სპარსელებმა ეგვიპტე დაიპყრეს და ეგვიპტური ხუროთმოძღვრება გადაიღეს, თანამცს უფურთხეს მცირე აზიის სტილი და განსაკუთრებით იონიის ბერძნებსა. პერსეპოლისის სასახლეში ჩვენ ვხვდეთ კარების ეგვიპტურ დაგვირგვინებს და აგრეთვე სვეტების ეგვიპტურ ჩუქურთმას, მხოლოდ იმეგ დროს ამავე სვეტების ნაკეთიერება ბერძნულ-იონიურია. ეს უცხოური გავლენა ეთაზნება ადგილობრივს, მაგალითად აგურის ხმარებაში განსაკუთრებით გუმბათის გამოყენებაში. სპარსული ქანდაკება ხშირად აღურულს გვაგონებს, მაგრამ წერილმანთა ნაკეთიერება (მოდელირება) არც ისე გავიადებულია. დარიუსის სასაღის ხელოვნურად აღდგენილ მოისრეთა ფრიზები (ლუვრისა მუზეუმშია) გვიბტყეებს, რომ სპარსელებმაც ასურელებსაგით მინაქრიან აგურების ხმარება იცოდნენ მოზაიკის (სოფოს ჰენქის) გამოსაყვანად. შემდეგში, ქრისტელ ეპოქის პირველ საუკუნეებში სპარსეთმა თავის დამოუკიდებლობა და სიძლიერე სასაღისთა მეთაურობით აღადგინა (III საუკ. ქრ. შ.—დან). დიარბექირის და კტეზიფონის ნანგრევები სასაღისთა ხელოვნებას გვიჩვენებს. აქ ნახეს გუმბათი, კოტა წამწვეტილი და ნალის მსგავსი თალი, რომელიც შემდეგ მეზობელ ქვეყნებშიც იხმარებოდა. თუმცა ამ ეპოქის ხელოვნება უძველესად ადგილობრივია, *) მაინც ბერძნულ რომაული გავლენა ატყვია. ეს შეგვა სტილისა, უცხოურის და ადგილობრივის

წერილი აგებუ

სიღნაღში მარამოზისთვის 14 სცენის მოყვარეთა წრემ ნ. გვარამის მონაწილეობით და რეჟისორობით ახალ კლუბის დაარბაში წარმოადგინა ა, ცეარობის მ მოქ, კომ. რაკ გინანავს ველარ წახეა. პიესამ კარავა ჩიარა აღსანიშნავია ს. შავლაშვილის თამაში (გიჟუა) კარგები იყვნენ: ს. გომელაური, მ. ტყავაძისა. ა. მოსულიშვილის, ვ. რუხაძე, ხელაშვილი, ხატის-კაცი, კ. ძიძიძე. ბ-ნი გვარამი ამ დამეს მოისუსტებდა, თუმცა ეს როლი (აგეტი-ქა) ბევრჯერ უნაკლებითაც ჩუტარებია. საზოგადოება ბლომად დაესწრო და ფრიად ნასიამოვნები დაიშალა დამის მ სათხე.

მ მარამოზისთვის ახალ კლუბის დაარბაში გამართა ნ. გვარამის ბენეფისი. წარმოდგენილი იყო „დღის ჩვენი ცხ-გრებისა“. საზოგადოება ბლომდ დაესწრა

◆ „დალბატი“-ს ახალი გენმით დადგმა განუწრახავს ბ-ნ ალ. ახმეტელს. შესაფერ დეკორაციების ესკიზები უკვე იხატება. ალ. ახმეტელის აზრით ის გზავს, რომელიც სდგავენ „დალბატს“, სრულიად არ შეეფერება ამ პიესას. ეგემა მისი ბეგრს ახალსა და საგულისმის გვირგვამ.

◆ **მუშრალი** და **ნახურიშვილი** მძიმედ დაავადმყოფდა.

◆ **გ. ზღანოვიჩი** განკურნების გზაზეა მისი ავადმყოფობის შესახებ „ჩე მეგობრის“ რედაქციას მრავალი წერილი მიხმის.

◆ **ს. სპარაქოვიჩი** კვირას 28/VIII შ. საჯაროვის მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნება „ახლანდელი სიყვარული“ და „მე მოვყდი“, იქვე მერაფს დღეს—სურამის ციხე“.

◆ **მ. ღმრთაძე** ბლადდის სამკითხველს თავისი ხარჯით გაუწერა „თეატრი და ცხოვრება“.

ქურნალის სასარგებლოდ

შემოწირულება *)

ქ ლბატონო რედაქტორ! დიდად სასიამოვნოთ დამირჩა თქვენს პატივცემულ ქურნალში რომავსებული ქურნალის ფონდისთვის შეწირულების გაცემა ერთგულ სამშობლოს შვილების გინოა, რომელთაც მე დიდად თანაუგრძნობ მათ გულ-კეთილობას და მოგართმევთ ჩემს წვლილსა სამს მან. ფონდის მოსამატებლად იმეღლია ღვთისა ბეგრი სხვებით გამოჩნთება თბილის გულით შეწირველი ქართველებში პატივისცემითა.

ქალ. პერმი

ვახო აბდლაძე

*) წერილი უცვლელად იბეჭდება. რედ.

სასკენოსტუდიო ს. ნ. ვორონოვის ხელმძღვანელობით.

მეგადაწეობა ქართულ და რუსულ ენებზე. 1, დიქციონარი და დეკლამაცია; 2, პლასტიკა და გიმნასტიკა; 3, თეატრის ისტორია; 4, ესთეტიკა; 5, პრაქტიკული მეგადაწეობა სცენაზე. უბათა შეტყობა შეიძლება ოთხშაბათობით და კვირაობით საღ. 6—7 ს. კ. ი. ზუბალაშვილის სახელობის სახალხო სახლში. ტელ. 8—43.

дoвoлeнo Boeннoй Цeнзyрeй სტამბა „სორაპანი“

ახალ კლუბში 1 კვირის პროგრამა

ორშაბათი—რუსული ოპერეტა

სამშაბათი—სიმფონიური კონც.

ოთხშაბ. ვ. სარაჯევილის გამოსაგზავარი ბე.

ხუთშაბ.—ქართ. წარმ. (უფას); საზანდარი

პარსკ.—სინემატოგრაფი; მუსიკა.

შაბ.—სიმფონიური კონ.

კვირა—საბავშო საღამო, მუს.სინემატ.

და აშუშის: კონცერტებისა საღამ. 9 საათ.

წარმოდგინა და სინემატოგრ. საღ. 8 1/2 სასამსახურში ფასი ჩვეულებრივია, მხოლო. სამშაბათს და შაბათს იხილან: მანდილოსნები და ტულენტები (ფორმ.) 65 კ. მამაკაცები 1-05 კ.

სერუხის საზოგადო. კლუბი

(მთელიის პროსპექტი, № 131)

ერთი კვირის პროგრამა 28—ავგ—4 ენკ.

კვირა—

ორშაბათი—

სამშაბათი უკანასკნელი კონცერტივანო საჯაროშვილისა საზანდარი.

ოთხშაბათი—ქართული წარმოდგენა; ბალში სამხედრო—მუსიკა

ხუთშაბათი—თათრული ოპერეტა „ალმასუნ შუ ოლსუნ“

პარსკამვი—კონცერტი ლიდონა შარაბიძისა და სხ. მონაწილეობით.

შაბათი—კაბარე,

კვირა—კონცერტი გამოჩენილ გარმონისტის ბახოის.

წარმოდგენა-კონცერტებზე შესვლა უფასოა

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

აფუძნოს საკუთარი ხელმძღვანელობითა და
წიბილ პირთა დახმარებით, ბ-ნი ვორონოვი
ფიანი და ნიკიერი მსახიობია, მოსკოვის სა-
ბჭოთა თეატრის სკოლის მიმდევარი, რო-
ლზე ც ვასულ წელს სახალხო სახლში სარე-
ჟორი მუშაობით თავი ისახელა...

ასეთი სკოლა—სასცენო ხელოვნების
წივლებელი—დიდაც საქირაო, აუ ის სა-
ველ ნიადაგზე იქმნა დამყარებული. სა-
ნი ვორონოვისა იმის თავდებია, რომ ხე-
ული სტუდია სათანადო დონეზე იქმნება
ფიარი. ამიტომ სასურველია ჩვენმა ახალ-
ბოლომ, ქალებმა და ვაჟებმა, რომელთაც
ობლო სცენაზე სამსახური მსურთ აქ მი-
ნ პირველად წყვებითა სასცენო მომზადება.
ვუსურვებთ ბ-ნს ვორონოვს თავისი კე-
ნი განზრახვა სასახელოდ დაგვირგვინე-
ს.

მწერალი დავ. ნახუცრიშვილი

მისი ავადმყოფობის გამო.

* *

იესო თასი მოთმინებისა,
მარად ვაებამ დაღარა გული,
გარღვიქო ძალად გმობის, წყევლისა
და ბრძოლად მიწვევს ამაყი სული...

და, აღინთე გარდაქმნის ცეცხლო,
დასწი, დასდაგე ქვეყანა ძველი,
ფერფლად აქციე ბნელეთის კოჭი,
გააცამტყვრე ძალა მტანჯველი...

და, დავიწვა მეც შენს კოცონში,
აჰ, იმსხვერპლე სიცოცხლე ჩემი,
ოლონდ აღსრულდეს ჩემი ოცნება —
ოლონდ შთაინთქას ბნელეთის გემი!...

ხ ვარდოშვილი.

სულის ლეგენდები

სამარადისო ძიება.

1

ეს იყო მაშინ, როს უხეულო სული მი-
სი კაბ დონიდან კაბადონამდე ლაღდა ჭქრო-
და... უსახდგრო იყო გზა მისი და სიარული
უმაღესი მზისა სხივისა...

მან არ იცოდა არც დაღლილობა არც
მკმუნვარება...

უკვად სიცილში ყველას ფარავდა.. მის
უსახო სახეს ემონებოდა სიმრგვლე ცისა.

მკმუნვარებით დაღლილ დაქანცულის
მიწას შეშურდა მის უსახურის ლალი სიცი-
ლი... დაჭია გესღმა.. ველარ გაუძლო გუ-
ლის მოწოლილს შავს სევდა-ვარამსა..

შურის თვალებით იწყო მუღმივი კბი-
ლის ღრქიალი...

ბნელის მარჯვენით მოჭიდა შეილდი და
თეთრი სულის თეთრი გული ბნელეთის ისრით
შავად დაჭოდა.. და სისხლი ისრით ჩამო-
დინარი მიწამ დალია... და გაიგრილა მხუ-
რვალე გული,—ლალი სიცილი უკვდავი სუ-
ლის ჭაერს შეჭრია...

და გაჩნდა სახე უსახურისგან..

სახელი მისი, ქვეყანად, კაცია.

ნიშნად ზეციურ უკვდავობა კაცს დარ-
ჩენია ტლანქი ოცნება - აჩრდილი მშობელ
უშობ სულისა...

2

.... და დაიბადი ადამიანი აწ შემეაროთ
ცის და მიწისა. მის არა ხიბლავს არც მზის
სიცილი, არც მთვარის შუქი უქრობს მის ნა-
ღველს...

მისთანამგზავრი მკმუნვარება ტირილია.
მისი სიცილი ღრუბლიან დილის ღამის
მსგავსია.

ენოსვა ჰაერის უსხეულო მოკისკაცე სუ-
ლით ნარევის,—აგონებს წარსულს, სიზმარი-
ვით საღდა ზეცაში მარად მღერაში და სია-
მეში წუთიერ განვილს. მისი ოცნება მუღამ
მფრენია...

მალდა მფრინავი—მზე ნათელია.. სხე-
ული მისი ტანჯვად ნაქცევი—მიწის რკალია.
ოჰ! საბარალოა ადამიანი: მუღამ ამ ტან-
ჯვის მეოპირია და გამქრალი სულის მამე-
ბარი..

ბ. გორდენჯიანი